

TÜRKİYE'DE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI HEALTH LITERACY IN TURKEY

Serdar ÖZDEMİR¹, Hatice AKÇA¹

¹ Department of Emergency Medicine, University of Health Sciences, Umraniye Training and Research Hospital, ISTANBUL

Cite this article as: Özdemir S, Akça H. Health Literacy in Turkey. Med J SDU 2021; 28(3): 535-536.

Öz

Sağlık okuryazarlığı, bir hastaya tıbbi bir bilgi vermek istendiğinde, bireyin bu bilgiyi anlayıp, yorumlaması ve buna uygun davranış göstermesidir. Sağlık okuryazarlığı ilk kez 1974 yılında tanımlanmış olsa da ülkemizde bu kavramın önemini anlaşılması daha yakın geçmişte olmuştur. Ülkemizde yapılan ilk büyük çaplı araştırma Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Ülkemizde diğer bir geçerlilik çalışması ülkemiz Sağlık Bakanlığı katkılarıyla Okyay ve Abacıgil editörlüğünde geniş bir ekiple 2016 yılında yapılan "Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçekleri Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması" dır. Bu çalışmada ile Türk toplumuna yönelik Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği Türkçe Uyarlaması (ASOY-TR) ve Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 (TSOY-32) ülkemiz literatürüne kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık okuryazarlığı, Halk sağlığı, Türkiye

Abstract

Health literacy is the ability of the individual to understand, interpret and act accordingly when a patient is asked to give medical information. Health literacy was first defined in 1974, but the importance of this concept has been understood in our country more recently. The first large-scale research in our country was carried out by the Health and Social Workers Union in 2014. Another validity study in our country is the "Reliability and Validity Study of Health Literacy Scales in Turkey" conducted in 2016 with the contribution of the Ministry of Health of our country, with a large team, under the editorship of Okyay and Abacıgil. With this study, the Turkish Adaptation of the European Health Literacy Scale (ASOY-TR) and the Turkish Health Literacy Scale-32 (TSOY-32) for Turkish society were brought to the literature of our country.

Keywords: Health literacy, Public health, Turkey

Öz

Sayın Editör;

Gözlü tarafından hazırlanan "Sağlığın Sosyal Bir Belirleyicisi: Sağlık Okuryazarlığı" başlıklı yazıyı büyük bir ilgi ile okuduk (1). Yazara sağlık okuryazarlığı hakkında bilgilendirici ve uluslararası literatürü özetleyen bu yazıdan dolayı teşekkür ederiz. Bununla birlikte ül-

kemiz sağlık okuryazarlığı düzeyi ve bu düzeyin ölçülme çalışmaları ilgili birkaç noktaya değinmek isteriz.

Sağlık okuryazarlığı ilk kez Simonds tarafından 1974 yılında tanımlanmış olsa da ülkemizde bu kavramın önemini anlaşılması ve üzerinde çalışılması daha yakın geçmişte olmuştur. Ülkemizde yapılan ilk büyük çaplı araştırma Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Bu tarihe kadar Türk toplumuna yönelik sağlık okuryazarlı-

İletişim kurulacak yazar/Corresponding author: dr.serdar55@hotmail.com

Müracaat tarihi/Application Date: 07.09.2020 • **Kabul tarihi/Accepted Date:** 29.11.2020

ORCID IDs of the authors: S.Ö: 0000-0002-6186-6110; H.A: 0000-0003-2823-9577

ğını değerlendiren bir anket ve skora sistemi oluşturulmamış olduğundan bu çalışma dahilinde Sağlık Okuryazarlığı Anketi- Avrupa Birliği (HLS-EU) türkçeleştirilerek geçerlilik testleri yapılmış ve ülkemiz literatürüne kazandırılmıştır. Bu çalışmada araştırmacılar toplumun sadece üçte birinin yeterli veya mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olduğu sonucuna varmışlardır (2).

Ülkemizde diğer bir geçerlilik çalışması ülkemiz Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesi Genel Müdürlüğünün katkılarıyla Okyay ve Abacıgil editörlüğünde geniş bir ekiple 2016 yılında yapılan “Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçekleri Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması”dır. Bu çalışmada da Türk toplumuna yönelik Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği Türkçe Uyarlaması (ASOY-TR) ve Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 (TSOY-32) ölçeklerinin güvenilirlikleri ve geçerlilikleri ortaya konulmuş Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Senaryo Ölçeği (SOY-SEN) geliştirme ön çalışması yapılmıştır. Bakanlığın teşviki ile yapılan bu çalışma ülkemizde sağlık okuryazarlığı alanında yeni araştırmalar yapacak araştırmacılara kaynak sağlamanın yanı sıra yeni ufuklar açmıştır (3).

2019 yılında TSOY-32 ölçeği kullanarak yapılan çalışmada ise katılımcıların %57,9’unun yetersiz sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir (4).

Pandemi sürecinde hükümetler ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yazılı ve görsel yayınlar aracılığıyla yapılan bilgilendirme faaliyetlerinin halkın sağlık alanında eğitilmesine ve sağlık okuryazarlığına olumlu katkı sağlayacağını düşünüyoruz (5). Ülkemizde de pandemi sonrası yapılacak araştırmalarda daha yüksek sağlık okuryazarlığı sonuçları ile karşılaşılacağını düşünüyoruz.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

1. Gözlü K. Sağlıkın Sosyal Bir Belirleyicisi: Sağlık Okuryazarlığı. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2020; 27(1): 137-44.
2. Durusu Tanrıöver M, Yıldırım HH, Demiray Ready FN, Çakır B, Akalın HE. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması. Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası; Ankara, 2014. [cited 7 September 2020] Available from: <http://www.saglik-sen.org.tr/cdn/uploads/gallery/pdf/8dcec50aa18c21cdaf86a-2b33001a409.pdf>
3. Okyay P, Abacıgil F. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçekleri Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. Anıl Matbaa.1. Baskı. Ankara 2016; 1-104.
4. Özdemir S, Algın A, Akça HŞ, Eroğlu SE. Health Literacy in The Emergency Department: A Cross-sectional Descriptive Study. Eurasian J Emerg Med 2020;19(2):94-7.